

L'estiu s'acaba. Un altre pinar cremat... Un bon amic que ens deixa... Un nou llibre de Sant Salvador que neix. La contrada que mostra arreu la fatiga d'uns messos que han transcorregut ardents, implacables.

Més o manco com sempre.

Són diades les quals donen a entendre que tot passa sense presses.

Pels conreus assedegats, els rostolls brunyits de sol es tornen d'or yell, enmig de parets de voredades que s'allarguen, alluny... fins esvaïr-se en unes tonalitats seques, quasi indefinibles.

Les muntanyes s'embullen de blavors càlides i els horitzons es mig endevinen darrere vels calitjosos. Els ametlers es despullen dels seus fullatges torrats, i ran dels camins les fonolleres eixamplen els seus grocs darrers.

Es com si tot esperàs el consol de la pluja tardorenca que com, cada any, farà emprendre la tasca secular de llaurar la terra, enterrar la llavor perquè així es realitzi el miracle meravellós de les messes properes.

Mentrestant, la fotografia ens mostra el campanar que emergeix dins el paisatge, com un símbol adreçat d'esperança, com una promesa vertical de transcendència.

Es un temps de l'any que tot succeeix sense presses.

BELLPUIG

ARTA

AGOSTO - SEPTIEMBRE 1979
N.º 37 - III EPOCA

En este número

- * Incendios forestales.
- * Pere Pujol, la iconografia de la fidelitat.
- * Personatges que desapareixen: D. Antoni Esteva.
- * Deportes.
- * Sa Comare, etc. etc.

COMENÇA UN NOU CURS...

Aquest estiu els ulls dels artanencs s'han dirigit sovint cap a la nostra església parroquial. Tractam tots ple-gats de restaurar la teulada de la nos-tra església i aquesta és una tasca que a tots interessa i preocupa. Fins i tot aquest interès ha arribat a les comuni-tats germanes de Capdepera i Cala Ratjada on s'han fet col·lectes extra-ordinàries, aportant així no solament la seva ajuda econòmica, sinó sobre-tot el gran signe de voler compartir amb nosaltres aquesta preocupació.

Però, tot això ens fa pensar que, si bé és urgent restaurar la nostra esglé-sia parroquial, hi ha una altra Església que cal reconstruir, una Església no feta de pedres, bigues i teules, com la feren els nostres avantpassats i que nosaltres ara tractam de conservar, sinó una Església formada per perso-nes: homes, dones, joves, infants, vells... que volen creure de veritat en Jesús de Nazaret, volen assimilar el seu missatge i el volen plantar dins el nostre poble, persones que senten la necessitat de celebrar amb alegria aquesta fe, perquè celebrar-la amb els germans els fa sentir recolzats en la mateixa tasca de fer-la realitat en cada moment de la vida.

Comença un nou curs... un mo-

ment bo per pensar: quin nivell té la meva fe? què estic disposat a fer per madurar aquesta fe? com puc conse-guir passar d'una "fe per compromís" (rutinari i de compliment) a una "fe compromesa" (dinàmica i oberta als germans)? Fins a quin punt estic disposat a renunciar a la meva comodi-tat i tranquil·litat personal aportant el meu esforç i la meva il·lusió a l'hora de construir aquesta Església-Comuni-tat de persones que volen creure en Jesús i volen demostrar-ho amb acti-tuds concretes de vida?

Pels nostres infants comença un nou curs, ple d'interrogants, ple d'il·lusions.

Pels creients d'Artà comença un nou curs. S'ens presentarà un progra-ma de creixement en la fe on tots hi podrem trobar la nostra classe, el nos-tre lloc, l'oportunitat de fer camí, d'avançar.

Seria trist que capellans i seglars gastàssim les nostres energies única-ment en reconstruir l'església material —tot i essent una tasca important— oblidant que la nostra missió és anar creant l'Església de Jesús, la comuni-tat, el grup dels qui volen fer present al món la vida, l'estil i les actituds de Jesús.

NACIMIENTOS

- Día 3 de julio. Bartolomé Ferrer Esteve, de Angela. Calle de la Gran Vía, 28.
Día 13 de agosto. Cristina Santandreu Ginard, de Montserrat y Catalina. C. del Pou d'Avall, 10.
Día 20. María-Juana Bernard Carrió, de Jaime y María-Micaela. C. de Pep Not, 9.
Día 21. María-Magdalena Mestre Casellas, de Lorenzo y Bárbara. C. de Na Crema, 20.
Día 25. Jerónimo-Jean Sancho Bossut, de Miguel y Marie-Françoise. C. del Vicario Far, 10.

MATRIMONIOS

- Día 21 de julio. Jaime Alzina Mestre con Margarita Alzina Piris.
Día 22. Claudio-Manuel Bonnín Bennasar con Magdalena Nadal Grimalt.
Día 25 de agosto. Francisco Morillo Viejo con Catalina-María Ribot Borrás.
Día 1 de septiembre. Jaime Bauzá Carrió con Isabel-María Massanet Ferrer.

DEFUNCIONES

- Día 15 de julio. Juana-Ana Servera Mestre, a) Leva, viuda, de 85 años. C. de Santa Margarita, 52.
Día 22. Francisca-Ana Massanet Lliteras, a) Mostela, viuda, de 74 años. C. de A. Blanes, 17.
Día 26. Ana Sancho Cantallops, soltera, a) Corpa, de 85 años. C. d'En Pitxol, 3.
Día 4 de agosto. Bartolomé Esteve Sureda, a) de Sa Porrassa, casado, de 60 años. C. del Grec, 22.
Día 5. Jerónima Nicolau Servera, a) Flor, viuda, de 88 años. C. de Na Careta, 13.
Día 11. María Moyá Flaquer, a) Mengola, casada, de 80 años. C. del Pou Nou, 7.
Día 14. Ana-María Fuster Bonnín, a) Eloia, viuda, de 69 años. C. del Figue-ral, 25.
Día 24. Antoni Esteve Sullá, a) Regalat, casado, de 58 años. C. del Pou Nou, 4.
Día 2 de septiembre. Francisca Pujol Llite-ras, soltera, de 66 años. C. del Mar, 43. Colonia de Sant Pere.

Portada: Foto Biel Palou

BELLPUIG
ORGANO DE LA PARROQUIA DE LA TRANSFERENCIA DEL SEÑOR

REVISTA MENSUAL

N.º 37 - III EPOCA
AGOSTO - SEPTIEMBRE 1979

DIRECTOR:

Rafael Umbert Sureda

CONSEJO DE REDACCION:

Miquel Morey, Antoni Gili,
Jaume Morey, Jaume Mayol,
Gabriel Palou, Serafí Guiscafrè,
Jaume Sureda, Catalina Th. Bonnín

REDACCION Y ADMINISTRACION:

Sant Salvador, 2
Teléfono 56 20 20
Artà

Imprenta Politécnica
Calle Troncoso, 3
Teléfono 21 26 60
Palma de Mallorca

Dep. Legal P. M. 57-1969

NOTICIAS MUNICIPALES

El Ayuntamiento nos ha comuni-cado que a partir del 17 de septiem-bre se ha reanudado el servicio que vino prestándose hasta finales de julio y que se interrumpió a causa de las vacaciones y que consiste en la pre-sencia de un concejal diariamente excepto los martes (por haber sesión permanente), sábados y domingos, que atiende personalmente a cual-quier ciudadano que necesite contac-tar con el Ayuntamiento.

Este servicio se presta en las ofici-nas municipales entre las 20'30 y las 21'30.

Se recomienda hacer uso de dicho servicio para agilizar la solución de los distintos problemas que puedan tener los vecinos ya que éste es el mejor sistema.

CATALINA TH. BONNIN

GRADUADO SOCIAL COLEGIADO

**ASESORIA LABORAL
SEGURIDAD SOCIAL
SEGUROS EN GENERAL**

C/. Quatre Cantons, 5 - Tel. 56 20 22
A R T A (Balears)

NOTAS BREVES

FESTES DE SANT SALVADOR.—El Ayuntamiento pretendió este año, el ofrecernos unas fiestas de Sant Salvador más populares, con participación del pueblo. Creemos que esta pretensión se ha visto realizada ya que en general, los diversos actos programados, han conseguido interesar y hacer participar al pueblo. La Festa Pagesa, las carreras de caballos, verbena gratuita y los abundantes juegos y entretenimientos para los pequeños... entre otros, proporcionaron gratos momentos al numeroso público que concurrió a "sus" fiestas.

No cabe duda que se pueden mejorar y dar más carácter aún a estas fiestas de Sant Salvador, pero por algo se empieza. Y el comienzo debemos calificarlo de bueno. Además, al parecer, las fiestas no habrán resultado gravosas para las arcas municipales. Y esto también cuenta.

"EL GALL", NUEVA PUBLICACION DE LA PREMSA FORANA.—A principio del pasado mes de Agosto, salió a la calle una nueva revista editada en la Part Forana.

En Pollensa, población de marcado carácter e inquietudes culturales ampliamente probadas, ha nacido "El Gall", revista quincenal que viene a sumarse a la ya numerosa lista de publicaciones editadas en la Part Forana.

Bienvenidos, pues compañeros de Pollensa. Enhorabuena y adelante.

PRESENTACION DEL LIBRO "HISTORIA DE SANT SALVADOR D'ARTA".—Tuvo lugar en las dependencias del Colegio Municipal de BUP, en la noche del pasado día 8 de Septiembre, la presentación de la última obra de Mn. Antoni Gili "Història de Sant Salvador d'Artà", con prólogo de Joan Sard Pujadas.

El acto, al que concurrió numeroso público, tuvo su inicio con una extensa y amena charla a cargo de don Gabriel Genovard, Licenciado en Pedagogía y Psicología, Profesor Agregado del Instituto de Manacor, quien después de hacer un breve resumen de la obra y su autor, se extendió sobre diversos aspectos de Sant Salvador como fortaleza. A continuación, Joan Escanellas cerró el acto con breves y sencillas palabras referidas al contenido de la obra presentada.

Seguidamente se sirvió un refrigerio a los asistentes.

Queremos reseñar que la obra presentada, que consta de 112 páginas con abundantes fotografías y reproducciones es una clara muestra de la constancia y trabajo de su autor, por otra parte tan habitual en él como hemos podido comprobar en sus ya numerosas publicaciones, y que han valido el calificativo para Mn. Antoni Gili, de Historiador d'Artà.

Hacer constar también que esta obra como indica en su epílogo "...s'acabà d'imprimir als obradors de Can Gananci, a la darrereria del mes de juliol de 1979, quan les muntanyes que envoltaven la nostra contrada, s'esvaeixen de blaus per la calitja estiuenca...".

Enhorabuena, Mn. Gili.

INCENDIOS FORESTALES

De nuevo nuestro término municipal ha sido víctima del fuego destructor de nuestros montes. Dos incendios se han registrado en estos meses de verano que han assolado extensas zonas de pinar, rompiendo el paisaje y causando estragos ecológicos de difícil y lenta subsanación.

El día 25 de julio, sobre las 15,00 horas y cerca de la carretera que conduce a la playa de Cala Mitjana se inició un fuego que rápidamente adquirió gran fuerza a causa de lo poblado del bosque. Intervinieron fuerzas de la policía municipal de Artá y Manacor, personal de Icona y cierto número de particulares que al regresar de la playa se encontraban con el espectáculo pavoroso de unas llamas altísimas que se dirigían, empujadas por el viento, hacia Son Puça. Dos hidroaviones efectuaban continuas descargas pero no pudieron continuar su labor en la oscuridad. El fuego no había podido ser extinguido en su parte oeste.

La noche del 25 al 26 fue, por desgracia, muy ventosa y las llamas, ya en Son Puça, eran visibles desde gran distancia. A las 7 de la mañana siguiente, en que fuerzas de Artá, Manacor e Icona reanudaron sus esfuerzos de extinción, el frente se encontraba ya a dos centenares de metros de distancia del camino

d'Albarca. Por la tarde había ardido, además, todo el pinar de Son Not.

Las fuerzas de contención habían conseguido aislar una amplia zona que en los días sucesivos y a causa de reproducciones siempre imprevisibles fue siendo pasto de las llamas día a día. Hasta el domingo 29 por la tarde no se dio por totalmente extinguido el incendio y lo fue por un motivo muy triste: ya no había nada más que pudiera arder. En resumen, unas cuarteradas arrasadas con todo lo que ello supone de pérdidas, no sólo materiales por el valor económico de la madera que hubiera podido ser aprovechada, sino la terrible incidencia que puede tener sobre el clima de la zona: descenso de la tasa de lluvia, esterilización de la tierra, peligro de que el bosque no llegue a reproducirse y se convierta todo en matorral, etc. Datos que dan que pensar muy seriamente sobre la amenaza que representa la proliferación, escandalosa en los últimos años, de los incendios forestales.

De menor importancia resultó el incendio que se originó sobre las 14'30 del día 3 de agosto, en vísperas de las fiestas, en el lugar conocido por Can Puceta, en Can Canals. Ardieron unas 30 cuarteradas afectando además a la finca Na Carro. En este incendio hubo un

momento de auténtico peligro para las fuerzas de Artá que trabajaba en la extinción al verse rodeados por distintos frentes de fuego. Afortunadamente no pasó de un susto alarmante pero sin mayores consecuencias. Se contó con la colaboración, además de las fuerzas habituales de Icona y Guardia Civil, con las dotaciones de Manacor y Santa Margalida. A primeras horas de la mañana del día 4, inicio de las fiestas, se dio por extinguido.

En la madrugada de día 7, en el transcurso de la verbena popular, se detectó la reproducción del incendio, reproducción altamente sospechosa. Ante la realidad del cansancio comprensible de la policía municipal y de la brigada a causa de las fiestas (se llevaban ya tres días) se solicitó la ayuda de voluntarios: los jóvenes ecologistas. Con su concurso se acudió, a las 06,00 horas, al lugar del incendio y trabajando duramente se consiguió, antes de que el sol empezara a recalentar el suelo, tener extinguido el incendio. A las nueve de la mañana se dio por totalmente extinguido. Es justo resaltar el esfuerzo de estos jóvenes que, tras la noche de verbena, no dudaron de retrasar el descanso y colaborar en la extinción. De no haberse logrado ésta, es posible que hoy tuviéramos que lamentar la pérdida de todo el pinar de Na Carro, Son Sureda y Son Forté.

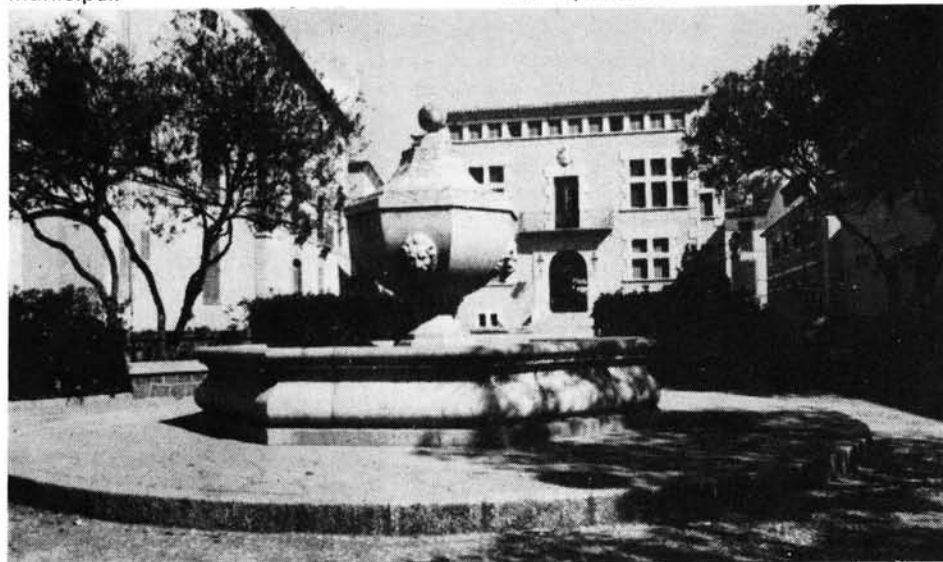

RESUMEN DE LOS ACUERDOS ADOPTADOS POR EL PLENO DEL AYUNTAMIENTO

Sesión Ordinaria del 26 de julio

—Se acordó la suspensión, durante el mes de Agosto, del turno habitual de Concejales en el Ayuntamiento.

—Se da cuenta de la donación realizada por D. Francisco Val, de un óleo de su firma con destino a la Pinacoteca Municipal.

—Propuesta conjunta de los distintos Grupos Políticos para la aplicación del Real Decreto sobre asignaciones aprobándose por unanimidad la fijación de las mensualidades que percibirán los miembros de este Consistorio, en la forma siguiente: Alcalde: 24.000 pesetas. Tenientes de Alcalde: 4.500; Concejales: 3.500.

—Escrito del PSOE solicitándose que las obras en construcción del edificio entre la Plaza Calvo Sotelo y Sancho de la Jordana, sea obligado su propietario, a dejar un espacio libre.

—Escrito del PSOE en el sentido de solicitar que las obras de construcción de un edificio en la calle José Sancho de la Jordana - Calvo Sotelo, se le obligue a la propiedad a un retranqueo o a su construcción en chaflán, para evitar su estrechez. Después de ciertas discusiones se acordó pasara el escrito a informe del Arquitecto Municipal y Comisión Permanente.

Sesión Extraordinaria del 13 de agosto

—Proyecto del Contrato con el Consell General Interinsular, para conjuntamente sufragar los gastos de redacción de las Normas Subsidiarias.

—Resultado económico de las Fiestas de la Colonia de Sant Pere: Ingresos verbena: 76.300 ptas. Gastos: 206.717,-. Déficit: 130.417 ptas.

—Se acordó el encargar la redacción de un Anteproyecto para la construcción de una Estación Depuradora en los terrenos de Ses Pesqueres.

Sesión Extraordinaria del 23 de agosto

—Cabe destacar de esta reunión, el acuerdo tomado por el Ayuntamiento en

el sentido de solicitar del Consell General Interinsular, la inclusión en el "Plan de Obras y Servicios" de dicho Consell, las obras de saneamiento, distribución de agua potable y eliminación de aguas residuales en la Colonia de Sant Pere, fijando el presupuesto en 38.335.412 pesetas, solicitándose asimismo que el Consell aportase el 250/o del importe de

dichas obras, a fondo perdido y otro 250/o como anticipo amortizable, comprometiéndose el Ayuntamiento a la aportación del restante 500/o, mediante la imposición de las correspondientes

contribuciones especiales a los beneficiarios.

Sesión Ordinaria del 30 de agosto

—La Corporación acordó constara en Acta el sentimiento por el fallecimiento del Dr. D. Antoni Esteva Sullá.

—Se propone la reanudación del turno de Concejales, a partir del próximo día 17 de septiembre. Los Concejales Mislata, Cantó y Llaneras consideran superfluo dicho turno, ya que consideran que de hecho, la gente que quiere exponer sus problemas o sugerencias lo hace igualmente sin necesidad de acudir al Ayuntamiento. Después de ciertas discusiones se aprueba la reanudación de dicho turno.

—Se aprueba realizar un Suplemento de Crédito en el Presupuesto Ordinario, y por la cantidad de 900.000 Ptas., para que el Patronato del Colegio Municipal de BUP, pueda realizar la adquisición de material para la enseñanza.

—Se acuerda encargar la redacción de un Proyecto y Presupuesto de acondicionamiento del denominado camino des Rafal, desde su inicio hasta su límite con el término de Son Servera, así como la actualización de los precios que figuran en los Proyectos referentes a los caminos de Son Duc, Na Maians, Vell de Palma y Sa Calobra.

SOBRE LA SEGURIDAD CIUDADANA

El pasado día 20 de agosto la totalidad del Consistorio se reunió en sesión informal y a puerta cerrada para tratar sobre las medidas a adoptar en relación a la creciente ola de robos nocturnos producidos últimamente en nuestra villa. Hemos podido saber algunas de las medidas que se van a emprender.

En primer lugar se decidió distribuir, cosa que se hizo los primeros días de septiembre, unas hojas en las cuales se ponía en conocimiento de la población el hecho de que el Ayuntamiento se preocupaba del asunto y que iba a tomar las medidas oportunas. Asimismo se indicaba como podría colaborarse con el Ayuntamiento en caso de robo insistiéndose mucho en la necesidad imperiosa de la discreción, de no divulgar los detalles que puedan observarse a fin de que puedan ser útiles para la investigación.

Dentro de breves fechas se va a convocar una reunión con los comerciantes, propietarios de bares y otros establecimientos potencialmente atractivos para los delincuentes, para exponerles y tratar con ellos un plan de vigilancia.

Por otra parte se va a instaurar el servicio de vigilancia nocturna: un policía municipal (va a aumentarse la dotación en un número) acompañado de un perro especialmente entrenado para estas labores de vigilancia estarán de servicio durante la noche. Se equipará a dicha fuerza con un coche, modelo R-6 y se estudia la posibilidad de la instalación de un sistema de comunicación por radio para cubrir el servicio. De esta manera el teléfono del Ayuntamiento estaría atendido durante las veinticuatro horas del día con lo cual todo tipo de emergencia podría ser rápidamente puesta en conocimiento de los agentes.

Otras medidas para la lucha contra la delincuencia van a ser o han sido puestas en funcionamiento. Su carácter de reservadas ha impedido que nos fueran reveladas.

Sabemos que todo lo expuesto supone un esfuerzo económico de cierta consideración y la decisión de efectuarlo se ha llevado a cabo en base no sólo a la necesidad de este tipo de servicio, sino que el equipamiento (coche, radio, etc.) va a contribuir a mejorar el servicio municipal en otros aspectos. Piénsese por ejemplo en la mejora que supone el hecho de que mediante un emisor-receptor portátil no quede totalmente aislada la playa de Cala Mitjana; en la necesidad imperiosa de este servicio en caso de incendio forestal; de la prestación del coche en pequeños transportes, etc. No hay duda que la modernización que se emprende va a dar resultados positivos en puntos que ni se pueden prevenir.

i Bonjesuet! Que n'hia de xerrameca.
Tot es poble na parla. i Verge Santa!
(No us admireu de ses noves expresions de
Sa Comare. De Ciutat i tot han telefonat.
Protesten de ses flastomies que dic).
No punyetes i encara feim curt.
Aquestes ànimes piatoses que es senten
ferides per ses paraules guixades
de Sa Comare; N'heurien de sentir xerrar
qualcuna de dona de per S'Era Vella...
O de per Na Pati... o de per devers Na Crema.
I d'es carrer d'en Mig o d'es Carrer Nou...
Si les sentisin dins sa seva salsa
troberien que se Comare es una estentissa.
Paciència... volen que lo que s'escriu
no sia sa veritat. Perquè punyentes, si hem
de xerrar tal com ho fan per la vila...
sa censura no tendria estisores a bastament.

Bé. A lo que anavem. Tothom na xerra.
Baixet, però na xerren. ¿De què...?
D'es sous dels regidors. Dels salaris.
Han caigut molt malament. Vaja una endemesa!
¿Qué heu digueren a cap "mitin" que es posarien
salaris? ¿Qué no deien que ferien un sacrifici
pes poble? Idò mirau quin desinterés.
Saps que n'hi heuria de sacrificats
amb un bon salari...
Salari, retribució, guany, soldada, emolument,
retribució, paga, profit, rendiment, fruit,
jornal, setmenal, setmenada, benefici...
lo que li vulgueu dir.
Ara que lo millor es dir-li SALARI.
Per què salari vé de sal. ¿I que no
creis que es poble le hi trobarà salat?
i Mirau com heu feràn canviar tot!
Aquets joves impetuosos son el dimoni.
Ara ja no importarà fer més eleccions municipals.
Es feràn oposicions... I meam. Amb això de cobrar,
esser regidor, serà un ofici. ¿No heu trobau?

Sa sal..., vui dir es salari,
en es poble li costarà prop d'un milió
de pesetes. ¿Qué heu trobau poc?
N'hi ha que diven que els regidors
dels Ajuntaments passats... es de sa Pau
d'en Franco... no podien dur-sen tant.
Per mols d'ambulls que fesin.

Ara que això de cobrar es regidors
té es seus pros i es seus contres.
Per una part ses sessions seràn com a
a més animades. Pensau que un qui cobra
no pot amagar es braons. I sobre tot
que si es públic s'avorreix...
podrà demenar es doblers.
Com a un combat de boxa.
¿O no heu son com un combat ses sessions?

Tenim un dubte. Vista que sa majoria
es socialista. Vista que han decidit,
molt ben decidit, prescindir dels símbols
feixistes, per esborrar vestigis del passat.
¿Qué bastaràn a voler cobrar s'extraordinària
de Juriol? Perque sa de Nadal no hi heuria
res que dir. Però mira que si cobren se des
Juriol... i Valdria més haver deixat
ses cinc fletxes a ses finestres!

Pensar es molt dolent...

Perquè de tant de pensar arribam a conclusions.
Els regidors els heuriem de posar
que cobrasin d'es paro. Tanmateix ja cobren
i no fan res, que es més o manco el que fan
molts de regidors. O no? Si vaig equivocada
us demàn perdó. Ara que ja frisam de sentir
es "mitins" que es feràn a ses pròximes.
N'hi haurà qualcún que dirà...
"Mirau, no se si tenim tanta preparació...
tan bones intencions per anar a S'Ajuntament.
Però si us asegurem que vos ho ferem més barat".
I serà un bon cas de consciència pels electors.
Ja sabem que a vegades lo barat es car
però hi ha pics que no venen malament
ses baratures. "GRANDES REBACAS"...

Hi ha hagut arròs amb això de vendre
llibres a s'escola. Es misés diven
que hi ha una llei que heu prohibeix.
Però es frerets de la tercera, tossuts.
S'en foten un poc de ses lleis.
No es extrany que els al.lots les surten
tan malcriats. Meam com els han de corregir.
N'hi heura qualcún que les dirà... "Vostés també venen llibres".
Perquè això de dur un llibrer ambulant
es un cuento xino que no el se creu
ni en Xesc Mostel, posem per cas.
I una altra cosa... ¿Com es que a Cas Frares han menester més llibres
que a Ca Ses Monges, estudiant lo mateix?
Misteri... Misteri... Mentrestant pares, pagau.
Viva el món! No crec que a la Vila
dediquin cap carrer en es culpable
de no haver-hi escoles públiques per molt que hi tombem es Coll.

En Pere Pujol ha guanyat sa Medalla d'honor.
Sa Comare el felicita de tot cor.
i Ara ja no hi heurà discussions!
Dues primeres medalles i sa d'honor d'es Saló d'autumne el confirmen
com el millor escultor de Mallorca.
I en molta de diferència. Està més
que clar que ses inspiracions venen
treballant. Perquè en Perico es fener.
Fener i artista. Enhorabona.

A lo darrer Sa Comare ses de posar seriosa.
Han mort a la Vila tres homes que, cada un
dins el seu estament, ens feràn falta.
Don Toni Regalat, es metge. Antoni Villalonga, es profesor.
I en Tomeu Esteve, es Corresponsal.
Sabeu que us dic? Que de cada dia veig
que els més bons s'en van abans.
Don Toni, una paraula amable per cada persona,
malalta o no. Que a caseva ni anaven més de bons que de malalts.
Una ànsia de viure i de comunicació.
Un cor i unes quimeres elevades.
En Toni, la feneria personificada.
L'afany d'ensenyar al qui no sap.
I en Tomeu, el cumplidor, l'home
fiat, treballador i amic de tots.
Al cel sien ells. I al cel ens vejem
tots plegats. Malgrat ses punyeteries
que ens feim. Salut pels qui queden.

SA COMARE BENETA

MUEBLES DE COCINA

Francisco Nicolau Cabrer
Muebles a medida de maderà

Calle Gómez Ulla, 38 — Teléfono 56 20 51 — ARTA

PERE PUJOL

LA ICONOGRAFIA DE LA FIDELITAT

Tenim dos personatges preparats per a publicar a GENT DE PER LA VILA. L'amo'n COLAU XINA i Don TONI NOTARI el que a pesar de esser mort, consideram que l'hem de fer present en el nostre BELLPUIG. A pesar de tot, i donada l'importància i el fet de que enguany en PERE PUJOL ha guanyat la Medalla d'Honor del "SALON DE OTOÑO" del "CIRCULO DE BELLAS ARTES", consideram més addient el publicar les paraules pronunciades per l'escriptor GABRIEL JANER MANILA a la inauguració de l'exposició presentada a Cala Ratjada aquest estiu pel nostre escultor. Podem dir que enguany es estat l'any de en Perico amb els èxits aconseguit a Eivissa i a Cala Ratjada arredonits ara per aquesta Medalla que l'acredita com l'artista més important de les nostres Illes. Per altra banda BELLPUIG surt enriquit en les paraules del gran escriptor que no gosam escamotejar als nostres lectors.

S. G.

(Paraules pronunciades per Gabriel Janer Manila en l'acte de presentació de les escultures d'En Pere Pujol a la galeria CARRO de Cala Ratjada, el dia 4 d'agost de 1979)

Amics benvolguts:

Em plau extraordinàriament, he de confessar-ho, presentar avui horabaixa les escultures del bon amic d'Artà: En Pere Pujol.

L'artista ha volgut arreplegar a Cala Ratjada una part important d'allò que ha creat aquests darrers mesos i oferir-ho a la consideració dels amics.

He dit que em plau esser aquí, entre vosaltres, tan a prop del mar, del nostre mar Mediterrani. Es un mar antic, aquest nostre. Un mar ric d'aventura. Un mar ple d'història, d'antigues, belles i apassionades històries.

Ran d'aquesta mar, els deus —els vells deus— s'han agraït de pastar la terra i fer homes de fang. Homes de carn i os, sorgits de la terra, moldejats dins les mans dels deus.

Ran d'aquesta mar, els homes hem après d'esser la mesura exacta de totes les coses, però també hem estat capaços d'entendre que res no fariem si no teníem una fe immensa —la fe prodigiosa que mou les muntanyes i detura la posta del sol— amb els somnis. Som una gent que creu en els somnis, que espera que els somnis algun dia deixaran d'esser somnis.

EXCAVACIONES
Y DESMONTES

**Miguel
y Mateo Morey**

Calle Vilanova, 27
Teléfono 56 20 85
ARTA

ELECTRODOMESTICOS

RADIO Y TELEVISION

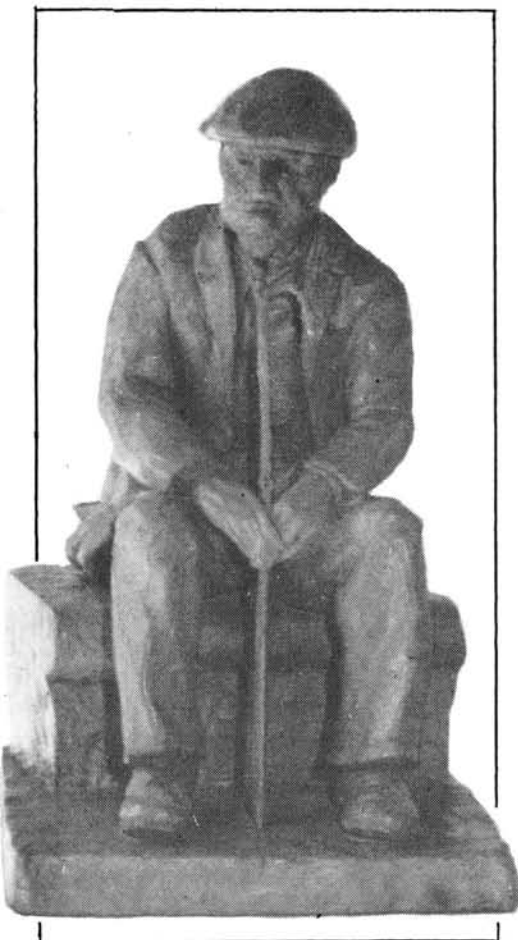
COMERCIAL

SANSALONI

Bicicletas · Velomotores · Motos y Motores Riego
Objeto regalo y Jugueteria

Calle Recta, 2 · Teléfono 56 22 93

ARTA (Mallorca)

Ran d'aquesta mar, els homes hem après d'estimar la terra de la que hem sorgit. La vella terra nostra, a la que han retornat definitivament tants d'homes i dones d'aquest poble, tot deixant endarrera un sementer sembrat d'il·lusions i de somnis.

La terra i la pedra que En Pere Pujol —talment un déu antic— manyucla entre les mans amb voluntat ferma de recobrar els gestos de la gent que ha vist enfilarse cap amunt de la vida, fins a tombar el coll irremissiblement dins l'avenc del temps i dels segles.

La terra —ve a recordar-nos En Pere Pujol en cada una de les seves terra-cuites— està en l'origen i en la fi de la vida. Ell sap que l'aigua per ella mateixa precedeix qualsevol forma i que la terra està en la base de les formes vivents. Terra i aigua. La creença en la divina maternitat de la terra és una de les més antigues. La terra és el ventre maternal d'on sorgeixen els homes. I on retornen els homes. Per això mateix, just abans del retorn, En Pere Pujol ha vingut a afegir-hi un altre element primordial: el foc del seu cor, l'alenada vivificant de la seva passió d'artista que no es resigna a veure sepultada la vida que ell ha tengut el coratge d'estimar. Aigua, terra i foc: vet-aquí els elements màgics, les tres forces prodigioses amb que la naturalesa s'obri de pinte-en-ample entre les mans d'un home que viu per rescatar-nos els gestos, les imatges de la nostra realitat, així com d'altres viuen o han viscut per salvar-nos els mots, per retornar-nos el nom de cada cosa.

Es en aquest sentit —en l'afany d'En Pere Pujol per mostrar-nos la vida dels homes i les dones d'aquest poble— que jo diria que la seva obra és, ni més ni pus, que la *iconografia de la fidelitat*, les imatges de la fidelitat a la terra, les imatges de la fidelitat als homes d'aquesta terra, a la seva vida, a les seves íntimes i secretes cobejances.

Perquè només necessita obrir els ulls i observar la gent, per trobar la font de la seva inspiració: un vell que recorda, una donzella, un home que encèn un cigar, una dona que passa... Maria Antònia Salvà, la poetessa que tant s'abellia també de contemplar les coses més humils que l'enrevoltaven i de cantarles explicà el misteri profund d'aquest afany en uns versos bells i amatents. Deia:

*Aquí té saba el terror,
la gent franques escomeses
i amors que esclaten, enceses,
com les flors de magraner.*

(De *Espigues en flor*)

Com la poetessa de Llucmajor, En Pere Pujol d'Artà ha volgut xuclar la saba de la seva terra i ens ha rescatat les franques escomeses de la gent, les amors enceses, les idees que rondegen el pensament dels homes senzills.

En la contemplació d'aquesta figura que En Pere ha tengut el bon encert de posar en la portada del seu catàleg m'han vingut al pensament aquells altres versos també de Maria Antònia Salvà dedicats a la jovençana que fa d'aiguera, que reparteix aigua fresca dins el cor de l'estiu, pels amples sementers, als segadors:

*Ja és surada la barquera,
ja tots se guanyen el pa;
fins la filleta darrera,
que enguany ha de fer d'aiguera
per les messes del segar.*

*Eixerida i endreçada,
ja s'aparella el trossell,
espardenyes i capell,
per la primera volada
que és un vol de passarell.*

(De *Espigues en flor*)

Més enllà d'aquest afany de recuperació d'allò que hem estat, En Pere Pujol ha volgut retrobar la cara grotesca de la nos-

tra vida i per això la seva inspiració ha pouat de vegades dins el camp de les rondalles, dins la més esperpèntica i més festiva creació que la imaginació col·lectiva d'aquests pobles ha bastit al llarg de molt de temps. Terra, aigua, foc, i les imatges grotesques d'aquells personatges fabulosos que encara ara són vius si no són morts: fades i dimonis, prínceps i donzelles, gegants i jaies... "En Bernadet no podrà reposar ni sossegar que l'amor de les tres taronges no vagi a cercar". Vet aquí la ventura, vet aquí el nostre rapte.

En Pere Pujol ha assumit el repte plenament, generosament i aquesta és la prova més absoluta de la seva fidelitat —¿n'heu de mester cap altra?— Per això, avui horabaixa, ran d'aquesta mar vella, on els deus s'agraden de fer homes de fang, vull celebrar la seva mostra. Es en aquests casos —quan observam que l'art sorgeix de la fidelitat a la terra— que ens reneix l'esperança de creure i pensar i de pensar i creure que al nostre poble encara li resten cames per córrer.

Res més.

GABRIEL JANER MANILA

Cala Ratjada, estiu de 1979

PISCINA
PISTAS DE TENIS
PARQUE INFANTIL

RESTAURANTE - BAR **SOL Y MAR**

Dirección: STERNAL

COLONIA DE SAN PEDRO
ARTÀ (MALLORCA)

PERSONATGES QUE DESAPAREIXEN

DON TONI ESTEVA SULLÀ

Com el renou alarmant d'un tro esquerdat, així va córrer el dia 24 d'agost la trista notícia que *don Toni* era mort.

Don Toni, per a molts, no era altre que don Toni Esteva Sullà (es metge Regalat), aquell home amable i comunicatiu que vèiem passar sovint en el seu Mini vermell i entrar a dins les nostres cases per curar malalts i donar consol i esperança a les famílies dels artanencs.

Passant pels carrers, el dia de Sant Bartomeu, només se sentien expressions com aquestes: "es poble du dol", "farà molta falta", "l'enyorarem molt", i altres per l'estil.

I és que tots els estaments es donaren compte en sec, ràpidament que havien perdut alhora un excel·lent persona i un metge molt competent. Quina doble pèrdua!

Aquesta pèrdua, tan sentida com insospitada (va estar bé fins el dia de la seva mort), va fer que les exèquies i el funeral de la nit fossin extraordinàriament concorreguts, puix més de 2.000 persones desfilaren en silenci davant els familiars per espai de casi mitja hora. I tots sabem ben cert que no es va tractar en aquella ocasió d'un acte simplement protocol·lari. Va ser... qualche cosa més.

PERFIL BIOGRÀFIC

Antoni Esteva Sullà va néixer en el carrer de Palma n.º 27 del nostre poble el dia 4 de març de 1921. Foren els seus pares don Toni Esteva Amorós, Fill Il·lustre d'Artà, i dona Pepa Sullà Ramonich, mestra, neboda del famós mestre Segundo.

El nin Toni Esteva va estudiar les primeres lletres amb les monges de Can Morey i seguí després en el Col·legi de Sant Bonaventura dels Pares Franciscans. Féu el batxillerat a Inca sota la direcció del P. Cerdà. Començà la carrera de Medicina a Barcelona i la va acabar a Madrid l'any 1946, a l'edat de 25 anys. L'any 1950 ingressà per oposició en el Cos de Metges Titulars i fou nomenat Metge Titular d'Estallenchs. Dia 31 de març de 1951 va contreure matrimoni amb dona Maria Adela Esteva Sureda del qual matrimoni nasqueren sis fills. L'any 1955, mitjançant unes altres oposicions, obtingué la plaça de Metge Titular del nostre poble que aleshores es trobava vacant per la mort de don Rafel Quintín Blanes, i el fet de ser Metge Titular li dugué com a conseqüència el ser també Metge de la Segurança Social, càrrecs que va exercir fins el dia de la seva mort.

Don Toni va ser Batle d'Artà des del dia 22 d'octubre de 1954 fins al dia 2 de febrer de 1956. Fou també President de la Societat de Caçadors, President del Club Llevant i President del Partit Unió de Centre Democràtic. En tots aquests càrrecs va demostrar tenir seny, esperit de justícia i estar sempre disposat a sacrificar-se pel bé de tothom.

Era aficionat a la filosofia, li agradava la pintura —no faltava mai a cap exposició local—, i practicà els esports, sobretot la caça, el ciclisme i la natació. Estava obert a totes les inquietuds espirituals i tenia una conversa amena, mai ofensiva per a ningú.

No és d'estranyar, doncs, que un home d'aquestes condicions arribàs a ser amb el temps un bon metge del nostre poble i, a més, un amic de tothom.

EL METGE

La Medicina és una ciència molt antiga que ens ha ajudat i ens ajuda de cada dia més a conèixer les malalties i a curar-les quan és possible. I el metge —no cal dir-ho— és aquell home benemerit que ens ajuda diàriament en la lluita contra la malaltia i contra el dolor.

Però hi ha sobretot dues classes de metges: el metge de capçalera o metge de família, a qui acudim amb alguna freqüència, i el metge especialista a qui anam a veure clares vegades.

El metge de capçalera ha de reunir, per anar bé, una sèrie de qualitats humanes com són l'amabilitat, la paciència, la comprensió, la tolerància... I, a més d'això, ha de tenir un bon ull clínic per a conèixer tota casta de malalties, ja que per qualche cosa li diuen també metge general.

No serà descobrir cap cosa nova, sobretot a dins Artà, si manifestem que *don Toni* posseïa, ben dosificades, totes les susdites qualitats humanes, de tal manera que nosaltres no sabríem dir exactament que admiràvem més en ell, si la seva comprensió o la seva tolerància, si el seu ull clínic o la seva paciència inacabable.

I per damunt d'aquestes qualitats n'hi havia encara una altra de molt destacada, que les coronava totes noblement: la seva bondat. Perquè *don Toni* va ser sempre un home bo, en el sentit més digne i més cristià d'aquesta paraula, ja que mai no poguérem descobrir, ni en les seves paraules ni en les seves obres, cap manifestació d'antipatia o de malícia contra ningú.

Tal volta a causa d'aquesta bonhomia innata s'ha dit per alguns que el poble feia "lo que volia" de *don Toni*, i potser sigui cert. Però això, lector benivolgut, tenia en el nostre cas una justa contrapartida, i és que *don Toni* també feia "lo que volia" del poble perquè el tenia ben conquistat.

L'AMIC DE TOTHOM

Si vols tenir amics, fé favors. Però no creguis que si fas alguns favors ja tindràs alguns amics. No, lector benivolgut, els amics surten cars. Per a tenir amics s'han de fer molts de favors, innombrables favors. Tu fé favors a roi seguit, sense mirar prim, i veuràs com després vindran els amics, amablement, a sortir-te a l'encontre.

Don Toni, el nostre personatge desaparegut, en féu molts en vida, de favors. Ja sabem que la seva condició de metge li oferia moltes avinenteses de fer-ne. Però també s'ha de dir, perquè és la veritat, que *don Toni*, estrictament parlant, sense faltar al seu deure, hagués pogut passar de llis davant certs servicis i davant certes ajudes que ell de cap manera volgué refusar quan se li presentaven. I aquí està el seu mèrit i també la seva glòria, aquí trobam l'arrel de les seves incontables i bones amistats. Sí, *don Toni* ha deixat molts d'amics; enemic, cap.

Com l'enyorarem!

J. SARD

La família de Don Toni Esteva prega a la Redacció de BELLPUIG de fer arribar el seu sincer agraïment a tot el poble i amics en general pel sentiment de condolença que varen demostrar el dia de la mort de Don Toni.

MOS HA DIT ADÉU

Carta a D. Antoni Villalonga Santandreu, mort el 6 d'agost de 1979

Estimat Sr. Villalonga:

Em dispòs avui a escriure-li aquesta carta a les planes de la nostra publicació "d'anar per ca-nostre", però tan nostra i tan unida a les nostres vivències diàries com és "BELLPUIG"; encara que jo sé que vostè no podrà llegir-la, almanco en vida terrenal; però, estic jo segur que Ell li permetrà que ho faci allà dalt, on ara es troba.

No, no pot ésser d'altra manera, Sr. Villalonga, vostè té que estar amb Ell, ja que amb el seu gran cor i estima vers els demés, ha merescut aquest cel, desitjat per tots els bons cristians.

I, crec jo, que aquí dalt es trobarà amb unes aules on hi haurà uns alumnes manco renovats i molt més diligents, uns alumnes que li faran oblidar els mals moments que nosaltres, els seus alumnes, li hem fet passar.

Els que tenguérem, alumnes, artanencs i demés persones, —benvolgut Sr. Villalonga— l'honor de conèixer-lo, encara que fos per poc temps, sabíem de la seva bondat i afecte cap a tots.

Avui, ja dins les planes d'aquesta publicació, ja dins el mateix col·legi, no es pot amagar cert mal gust que sura dins d'ells. Sí, mal gust a l'ànima, al conèixer la nova, no per el poc habitual més poc escurixadora; més, si hi cap, per ser vostè el protagonista directe, vostè que encara el darrer dia de curs feia classe en el col·legi.

Record, com no!, els seus sapients consells atapeïts d'experiència que, dia

rera dia, ens donava a nosaltres, uns joves i revolucionaris alumnes que volem canviar el món.

No! no esperàvem que aquesta malaltia acabaria amb la seva vida. A més, en els seus 46 anys, perquè el dolor de tots fos major.

Vostè, que practicava el més difícil dels heroïsmes, que és l'heroïsme quotidià, a penes perceptible; l'heroïsme de l'ensenyança, del servell que en els alumnes donava els trenta dies del mes; ens ha deixat.

Voldria a través d'aquesta carta recordar-li l'afecte de quants el coneguérem, i dir-li que els que viuen a prop de la seva família intenterem dur a les seves ànimes el consol per la seva pèrdua insubstituïble, sempre que sia possible; cosa que dubt.

Voldria ésser jo el que pogués donar al seu fill, company meu, aquesta força d'ànim que estic segur que necessitarà, perquè el sufriment deu haver estat molt, però ell amb força de voluntat i l'ajuda de Déu sabrà superar-lo.

Res més, estimat professor i tutor, sols em queda dir-li que pregui al Totpoderós —a la dreta del qual estarà assegut, sens dubte— que ens protegeix i ens ajudi a ser millors, per bé de tots.

Déu meu, que soles es quedaran les aules sense ell!

Un abraç.

GABRIEL TOMAS I GILI
Delegat curs 3 B. U. P./C
Col·legi Sant Francesc. Ciutat de Mallorca

NECROLOGICA

Mori Don Antoni
Villalonga Santandreu

Inesperadament ens arribà l'esborronant nova que ens ataballà i deixà perplexes a tots. Don Antoni Villalonga Santandreu havia mort a Cala Ratjada el propassat dia 6, de ràpida malaltia.

Sí, aquest jorn havia acabat per a sempre la vida d'un bon artanenc, encara que d'adopció, d'una manera totalment inesperada.

Don Antoni havia nascut a Son Servera feia uns 46 anys. Passà la seva infantesa en nosaltres, puix son pare fou "quefe" de l'estació del ferrocarril d'Artà. D'al·lot estudià en el Col·legi "Ramón Llull" d'Inca. Professor d'E. G. B., professió que acomplia en el Col·legi "Sant Francesc" de Ciutat, a més fou tutor de nombrosos cursos de B. U. P. i de l'antic Batxillerat.

Don Antoni era objecte d'honra, crèdit i estimació de tots quants el conegueren, artanencs, direcció, professorat i alumnat del col·legi, com ho aprovà la nodrida concurrència a les seves exèquies i funeral.

Dedicà la seva vida a l'ensenyança i a la família. Essent tutor es traïllava sempre per aconseguir fer de l'alumnat en el futur uns homes d'aprofit.

Rebé cristiana sepultura en el cementeri de la nostra vila el mateix dia de la seva mort.

Rebin els seus afligits: Dona: Maria Massanet a) de Son Puça; fills: Antoni i Pedro; i demés familiars el nostre més sentit condol.

AL CEL SIA

G. TOMAS I GILI

LE RECOMENDAMOS ATENCION al presente comunicado:

1 Semana en MADRID desde 4.000 Ptas.

1 Día en GALICIA desde 4.800 Ptas.
(Inclusive Rías Bajas y La Toja)

1 Semana en GALICIA desde 11.685 Ptas.

1 Semana en LONDRES desde 9.200 Ptas.

1 Semana en CANARIAS desde 14.900 Ptas.

Viajes de Novios, Individuales y colectivos. Estados Unidos, Cuba, México, y cualquier parte del Mundo. Billetes Marítimos, Aéreos, Ferrocarril y Autocar a cualquier destino.

Desde su casa a la nuestra (que es también la suya) hay escasos segundos, utilizando el teléfono. Llame, por favor, a los números: 56 34 02 - 56 35 97, donde gustosamente le atenderemos

VIAJES CARDOSA, S. A.

Leonor Servera, 35. CALA RATJADA

Cristalería Isleña

GRAL. GODED, 4
TELÉFONO 55 06 33
MANACOR

ESPEJOS, VIDRIOS Y CRISTALES
ACRISTALAMIENTOS EN GENERAL

Instalaciones Eléctricas

Instalaciones Sanitarias

Eléctrica ARTA - LUX

Venta de Electrodomésticos en general

Avenida Costa y Llobera, 34
Teléfono 562306

ARTÀ (Mallorca)

A la memòria d'Antoni Esteva i Sullà

Mentres floresqui la llum del pensament,
no haurà lloc, per la paraula "despedida",
i pens que, encara que absent,
seguí guarint malures a la gent
i acorhortant altres nafres de la vida.

Que ningú me digui del somni postrer
si s'anomena tragèdia o benaurança,
tanmateix cavalcam dalt l'endarrer,
i és un cavall guerrer,
fet de dubte i d'esperança.

Obert a tothom, mediterrani,
afable i falaguer,
sé que us veuré, metge, passar pel meu carrer,
encara que a mi mateix m'engani.

Voldria haver après d'aquell sentit
que tenfeu de mesura i temperança
i perquè qualcú ha escrit
que sols són cendres les cendres de l'oblit,
tindreu una flama constant de recordança.

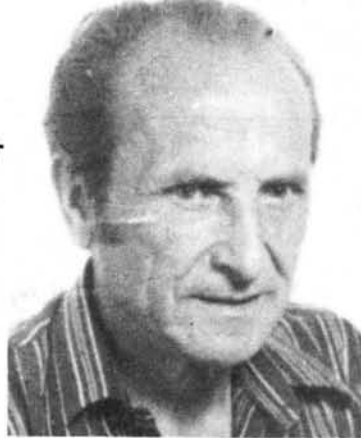
Adéu siau, amic. Adéu siau, Antoni,
tal vegada ja fruiu d'aquell "món nou"
que defeu de l'adagi d'Albinoni.

Amb l'angúnia que pastura i me commou,
així resti el meu pobre testimoni.

Passarà temps i encara que a mi mateix m'engani,
me semblarà que us veig, per qualsevol carrer,
afable i falaguer,
obert per a tothom, mediterrani...

JOAN MESQUIDA I MUNTANER

Artà, agost de 1979

NECROLOGICA

BARTOMEU ESTEVA SUREDA

(De Sa Porrassa)

A la capsalera d'un llibre
seu, col·loca Hemingway aquestes
paraules de Jhon Donne: "Cap
home es, en si, consemblant a
una Illa; Tot home es un tros
de Continent, una part de Terra
Ferma; Si la Mar s'en dugués
lluny un escapuló, Europa per-
dria com si fore... un promon-
tori... com si s'enduguesin una
Casa Pairal dels teus amigs o la
teva pròpia. La mort de qualse-
vol home em disminueix, per
que soc una part de l'Humanitat.
Per això no vulles sebre mai
per qui voguen ses campanes...
Estàn tocant a mort per tú..."

I quan aquest home, no es un
qualsevol, quan la seva figura
quotidianament ses feta presen-
cia dintre els carrers de la Vila,
quan rebolls de la seva sang
omplen les hores i els dies del
nostre poble, fent d'escolanet,
enquadrant llibres, jugant a
futbol o simplement ajudant-li a
repartir diaris... quan això sus-
ceïx pareix que en aquest
home el mos han robat.

En Tomeu de Sa Porrassa
s'havia erigit poc a poc en un
personatge popular.

El mal nom el portà d'un
posseïó de per devers Calvià a
on passà alguns anys de la seva
jovenessa, i tan d'abans com de
la ferreria de N'Andreu Guidet
era conegut per tothom. La
vida per ell no fou fàcil. Quatre
boques a mantenir i quatre
il·lustracions a donar fan treure
sa son. En Tomeu le se treia
malgrat un estat de salut no del
millor. Darrerament alternava el
seu ofici amb la corresponsalia
dels tres diaris de Ciutat. Co-
rresponsal també del nostre
Bellpuig, cobrador de la Cofra-
ria de S'Endevallament i altres
coses havia esdevingut impres-
cindible, popular i estimat.

Una malaltia en es pereix
banal se l'en portà. Descansí en
pau.

Pensant-hi restam absorts i,
ens venen a la memòria els fets
i les paraules. Paraules pronun-
ciades dins la pau dels carrers
de la nostra Vila, que el mos
mostraven com un home preo-
cupat pel seu temps, el seu
entorn i la vida dels qui l'envol-
taven. Pensam que no fa falta
coneixer teòricament els fona-
ments de la filosofia per esdeve-
nir filòsof. Per què en Tomeu
es preocupava de l'essència i
l'esser de totes les coses tam-
com cal a un home que, rao-
nant, treu les pròpies conclu-
sions.

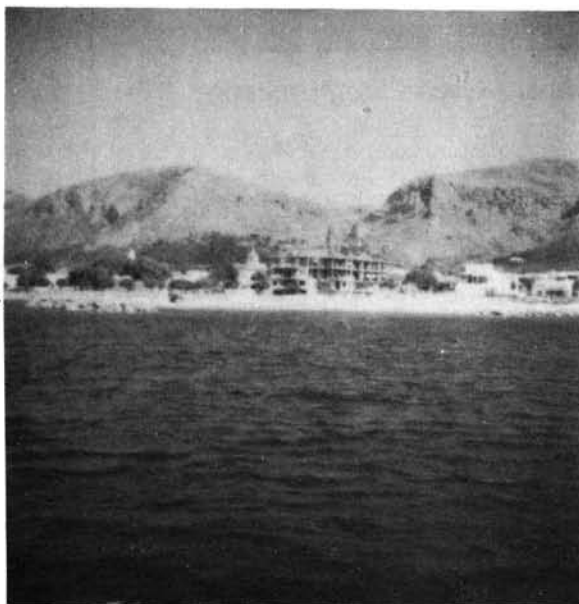
Hi estariem o no d'acort,
pero ell tenia i mantenia les
seves pròpies idees. Idees que
haviem emergit del coneixament
que dona l'experiència a força
d'ensopagades que ell no tractava
d'escondir.

Silenciosament, sense moles-
tar, com en ell era norma en
Tomeu ens ha deixat. Ara més
que mai ens feren aquelles pa-
raules. No preguntis per qui
toquen ses campanes. Estàn
tocant per tots nosaltres, amics,
parents, coneguts i aliens... Ha
mort un home... hem mort una
mica cada un de nosaltres. El
cel sia en Tomeu Esteva Sureda.

S. G.

A la Colònia

Un niu inoblidable
banyat per l'ampla mar,
és la Colònia de Sant Pere
un racó que ja no n'hi ha.
Netedat de persones i cases
repòs dels desenfadats,
el vent xiula sense traves
passant per tots els forats.
Quatre rates matineres
se saluden, en passar,
només té pressa l'home
que no és feliç en el que fa.
La gent i el paisatge
semblen donar-se la mà,
i la muntanya no es cansa
de besar sempre la mar.
Prepara't, Colònia estimada,
el progrés ja t'ha arribat,
ofegant ta veu tranquil·la
de la immensa eternitat.
El meu cor estarà sempre,
sofrint en tu les pedres,
que posades davant la cara
et van tapant les finestres.

JAUME CABRER FITO

15-8-79

EL TEMPLE PARROQUIAL D'ARTÀ

(Continuació)

Sembla que l'any 1589 ja està molt adelantada l'obra, perquè es paguen les despeses per les claus majors de l'església d'Artà i pel novembre d'aquest mateix any es beneix la campana.

Aquesta campana havia estat anteriorment concertada per Joan Sanxo i Martí Amorós, dos dels jurats i síndics d'Artà, i Cosme Gener, ferrer, per a refondre i refer una campana rompuda, comproment-se els jurats a pagar set lliures per cada quintar que pessará la nova campana.

Però no quedaria del tot acabada l'església nova d'Artà, ja que en la visita pastoral d'aquest mateix any 1589, s'ordena que totes les capelles del cap de l'església nova que, per causa de les aigües i altres injúries del temps, pateixen molt de dany i així és perillós que dins pocs anys no vegue a arruïnar-se, sien trespolades, com convé, dins dos mesos. Per altra banda, com el cap de l'església estiga obert i els bandejats fàcilment hi entren i surten, retreunt-se dins una cambra que ha d'esser la sacristia, igualment es mana que la porta sia paredada.

L'any 1596 encara no estan adobades les capelles noves, perquè en visita pastoral quedà manat que les capelles esmentades sien adobades atès que, quan es diu la missa darrera els assistents no poden estar quiets ni l'escolten amb devoció. Pel juliol del mateix any la fàbrica de l'església està atrassada i allò que està fet està quasi arruïnant-se per no tenir el complement de les capelles, s'ordenà una talla de 500 lliures per passar l'obra envant. En aquesta o altra talla no volgueren contribuir ni obeir els habitants de Capdepera.

Encara l'any 1597 es continuava fent el cap de l'església nova, però sense passar l'obra envant, segons es desprèn de l'ordenació de la visita pastoral d'aquest any. Després d'haver-se visitada tota l'església i vista la molta necessitat d'engrandir-la, per la gran multitud del poble d'Artà, com haja molts d'anys es fa el cap de l'esmentada església i no es procura de cap manera passar envant l'obra, es manà que tot d'una es pos mà en continuar l'obra i, si no la continuen, els honorables jurats no sien admissos a l'església "ad divina".

A. GILI

(Continuarà)

MORI VELL, GUILLEM COLOM

"Morí vell", que és exactament lo contrari del títol de la dedicatòria que Don Joan Alcover adreçava a aquella mescla de dona i àngel, de bellesa i bon dat, que fou N'Emília Sureda. Morí vell Don Guillem, amb una obra "acabada" (ço és treballadíssima), i ple de l'afecte i admiració de tots (per la seva personal bonhomia i paciència a tota prova). "Morí vell": vetaquí com aquesta expressió em ve bé ara per acoblar dues peces líriques oportunitatíssimes, i de mèrit literari indiscutible. Dos poemes breus que són, sens dubte, compendiosos d'extenses filosofies, car el "tema" que toquen és i serà sempre preocupant per a l'homo: "sobre la vellesa" (recordau el "De senectute", de Ciceró), i "sobre la mort" (misteri insondable, infinitament tractat).

Don Guillem precisarà —ja ho veureu— estudis llargs. Llargs i classificats. Hauré d'anar per parts. Ara, a dos dies de la seva mort —i de la seva "mort vella"— no se m'acut altra cosa que reproduir avui —ja és hora que es comentin— les dues peces en qüestió: la que exalta la vellesa, i la que s'ha convertit en Himne dels Morts. La primera la varem incloure —i Don Guillem encara ha tengut temps de veure-ho— en el Programa de la passada Setmana Santa de Pollença. Són aquestes estrofes:

Mai no sabrà la juvenesa,
dins l'ardor extrema del seu foc,
la gran delícia incompresa
de fer-se vell a poc a poc.

La veu, abans garlaire i vana
es va endolcint d'un to aflautat;
s'acursa amb ritme de pavana
el pas ardit i confiat.

El món, a força de fregar-hi,
perd mica a mica els caires vius,
el gest es torna estatuari,
i els pensaments meditatus.

Minva el seu brill la llambregada
de tant guaitar horitzons mesquins;
i es fa profunda la mirada,
tant com s'enfonsa ànima endins.

Del segon poema, l'Església i el poble de Mallorca n'haurien d'estar sempre agraïts. També n'hem parlat d'ell a Pollença. A la fi tenim un gran himne popular per a l'hora suprema del dolor. Un himne d'esperança sobre la catàstrofe de la mort. Es la figura del Redemptor i de la Resurrecció que ens ofereix el Llibre de Job, el llibre més fort de La

Biblia. El text de Job és hò, però no en parlem de lo enredonit i armoniós que resta en la paràfrasi de Don Guillem Colom! I com que un encert demana un altre encert, heus-ací que el nostre brillant P. Martorell les hi ha posat a aquestes estrofes una música gran i, alhora, assequible, ço és "cantable". I així aquest himne omple tots els funerals... N'hi ha tants de funerals cada dia a Mallorca... En resum: un himne bell i útil.

Jo sé que viu mon Redemptor,
i que el dia darrer, de dins la terra
ressorgiré amb ma pròpia desferra,
a una vida millor.

Revestiré de nou ma pell marcida,
que ara es podreix sobre el cos meu,
i amb ma pròpia carn rejuvenida,
llavors veuré el meu Déu.

El veuré jo mateix sense mancança
i aquests ulls meus per fi el contemplaran,
i no uns altres; i el gaudi serà gran.
Aquesta és la meua única esperança.

Aquesta era la única esperança de la llarga vida i vellesa de D. Guillem Colom. "Jo sé que viu mon Redemptor", com digué En Job. Jo sé, Don Guillem, que aquest Redemptor i aquest himne l'han redimit a vostà.

BERNAT CIFRE

"HOJA DEL LUNES"
Palma de Mallorca, 18-VI-79

MAESSU

PAPELERIA ESPECIALIZADA

Distribuidor de

Buffetti

MATERIAL RACIONAL
DE OFICINA

Gómez Ulla, 25
Teléfono 56 23 53
ARTA

HIDRORADIESTESIA

Estudios radiestésicos de aguas subterráneas garantizando el caudal. Respeten las aguas subterráneas. No las contamine, su salud depende del agua potable. Estudios de localización de ondas y rayos nocivos. Los rayos nocivos son destructores de la salud pública, defienda su organismo de las nefastas radiaciones nocivas. Los rayos nocivos afectan directamente al desarrollo de la vida vegetal y animal.

PARA MAS INFORMACION DIRIJANSE POR ESCRITO A (HIDRORADIESTESIA)
D. Miguel Morey Lliteras. Calle Pontarró, 33. Tel. 26 21 17 - Artá (Mallorca)

Simplemente algo más que un mes de fuerte calor distancia la pasada temporada con los primeros partidos veraniegos.

Muchos han sido los comentarios cara a esta temporada que el pasado día 2 dio comienzo, y con ello el Artá, se apuntó el primer punto al empatar en el recién ascendido Xilvar. Pero dejemos por un instante este comienzo de liga y veamos los resultados cosechados por el representante de "Ses Pesqueres", en los distintos trofeos de este verano.

Trofeo Sant Salvador:

Artá 4 - Ses Salines 0

Ses Salines 1 - Escolar 4

Artá 3 - Escolar 1

Ganador del Trofeo C. D. Artá.

Trofeo San Llorenç Des Cardessar:

Artá 4 - Olímpic 0

Artá 6 - Almudaina 1

Ganador del Trofeo C. D. Artá.

Trofeo de Capdepera:

Artá 2 - Escolar 0

Artá 2 - Felanitx 1.

Ganador del Trofeo C. D. Artá.

Viendo los resultados acaecidos nos inclinamos en ver un futuro, ya presente, lleno de alegrías en esta temporada 79-80, cosechando la primera como ya hemos citado en el recinto de Selva.

El pasado día 9 llegamos al primer encuentro oficial en el recinto de "Ses Pesqueres", muchos fueron los aficionados que acudieron a ver a su equipo, buen partido fue el presenciado, frente a un equipo, C. D. Campos, que desde el primer momento se empleó con una defensiva a ultranza, pero a pesar de ello, se terminó el encuentro con un claro 2-0, a favor de los locales, goles conseguidos por Riera y Rojas, con un arbitraje del colegiado Bacigalupe que en todo momento demostró una buena técnica.

Antes de dar comienzo el referido encuentro podimos presenciar un acto digno de recordar por mucho tiempo, nos referimos al homenaje a Juan Vives "Baroi", la foto del referido acto quita todo comentario.

Por cosas del calendario pudimos presenciar dos encuentros seguidos en nuestra Villa, ahora nos referimos al partido contra el C. D. Petra, del día 16, un claro 5-2 a favor de los locales, se reflejó en el marcador al término de los 90 minutos, y por cierto el Juez de este partido fue el danés Samuelsson, lástima que se equivocase, o mejor dicho no quisiese rectificar al dar por válido el se-

gundo gol de los visitantes, al saber positivamente cierto que anteriormente había hecho sonar el silbato, pero cosas del fútbol, o dicho de otra forma, cosas de árbitros, ya que con el referido señor el Artá las pasa mal.

En nuestra última crónica no se sabía si el jugador Riera, volvería a lucir los colores artanenses, que gran pieza se hubiese perdido, pero Baió, cumplió su promesa y por el momento se nota se llevan 3 partidos y Juan lleva conseguidos 6 goles, muchas son estas seis dianas a principios de temporada, seguro que nuestro jugador quiere tener en sus manos por tercera vez consecutiva el trofeo al máximo realizador de su categoría, y nosotros por nuestra parte vemos que sus compañeros de equipo están con él.

En próxima edición podremos comentar a lo que en sí nos deparan los distintos equipos de aficionados, juveniles, alejados, infantiles, etc., que la joven directiva artanense tiene preparados para esta temporada 79-80.

Formación del C. D. Artá, en su partido inaugural de la temporada liguera en el campo "Ses Pesqueres".

Juan Vives, con los compañeros que le organizaron un sentido homenaje, en el que participó todo el pueblo.

Saneamiento y Calefacción - Carpintería Metálica

Tels.: Taller 562056
Particular 562260

SANIMETAL

EXPOSICIÓN Y VENTA TALLER Y ALMACÉN

Costa y Llobera, s/n. **ARTÁ (Mallorca)** C/. Abrevadero, 7

CASA NAVAL

BAR-RESTAURANTE

URBANIZACION BETLEM

Abierto todo el año.
Salón para banquetes y bodas.
Sauna y piscina climatizada.
Pistas de tenis.

COLONIA SAN PEDRO
(Nueva dirección)

Muebles BAUZÁ

DAMIAN BAUZA

Exposiciones:
C/. Gral. Franco, 26
Teléfono 55 03 50
C/. 18 de Julio, 13
Teléfono 55 05 23

Fábrica:
C/. Bajo Riera, 10 y 12
MANACOR (Mallorca)

ELECTRODOMESTICOS
OBJETO REGALO
SANEAMIENTO
CALEFACCION

EXPOSICION Y VENTA:
Calle Méndez Núñez, 38
(Plaza de los Pinos)
Teléfono 56 32 38
CALA RATJADA

COMERCIAL CANTÓ

ALMACEN Y TALLER:
Calle Costa y Llobera, 25
Teléfono 56 20 58
ARTA